Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

OGNISKOWIEC

DWUTYGODNIK
OKRĘGU ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Redakcja i administracja: Katowice, ul. Pocztowa Nr. 11. Telefon Nr. 9-26. Konto czekowe — P. K. O. Nr. 407.756. —

Wychodzi 2 razy w miesiącu oprócz lipca i sierpnia. Ogłoszenia: Cała strona 60 zł., 1/2 strony 35 zł., 1/4 strony 20 zł., 1/8 12 zł., 1/16 7 zł.

Dla członków Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wojew. Śląskiem prenumerata bezpłatna — dla niećzłonków 10 zł. rocznie.

ROK IX. KATOWICE, 1 czerwca 1933 r. Nr. 10-11.

U progu drugiego dziesięciolecia

Na zeszłorocznym jubileuszowym zjeździe uczyniliśmy przegląd prac dokonanych w pierwszem dziesięcioleciu istnienia Związku na terenie tutejszego województwa. Pierwsze dziesięciolecie w r. 1922 rozpoczęła nieliczna grupka ludzi, licząca 280 członkòw, zorganizowana w 6 Ogniskach — zamknęła je zaś potężna grupa licząca 2071 członków zorganizowanych w sprawnie już funkcjonujących komórkach organizacyjnych, t. j. w 49 Ogniskach.

Samo porównanie tych dwóch liczb 280 i 2071 daje nam obraz w jakim kierunku poprzednie Zarządy Okręgowe musiały skierować gro wysiłków. Zatem pierwsze dziesięciolecie było okresem tworzenia się, było okresem zakładania fundamentów, na których miał spocząć Związek. Była to praca mozolna i żmudna tem więcej, że grunt na którym rozpoczęto budowę był nadzwyczaj odpornym, a grupa pracowników zbyt szczupła. Dziesięć lat to okres stosunkowo niewielki. Jednak wartość prac dokonanych w tym czasie ogromna. Jeżeli porównamy ówczesne warunki pracy z warunkami dzisiejszemi — stwierdzić musimy, że praca nasza nie była bezowocna. Rozpoczynając wówczas pracę spotykaliśmy się na każdym kroku z niezwykłemi trudnościami. Lecz nie zrażając się, szliśmy przebojem naprzód, wierząc, że idea z którą idziemy, którą pragniemy przeszczepić na tutejszy grunt musi zwyciężyć. Rozpoczynając rok temu drugie dziesięciolecie, zastaliśmy już inne warunki pracy. Państwowość polska na tutejszych rubieżach została ugruntowana, społeczeństwo zaś, patrząc na naszą twórczą pracę, pozbyło się w znacznej mierze tego uprzedzenia, jakiem nas darzyło dziesięć lat temu, warsztaty pracy zostały uporządkowane, szeregi pracowników związkowych

zwiększyły się siedmiokrotnie, wewnętrzne życie poszczególnych komórek skonsolidowało się, a ich sprawność płatnicza podniosła się do 93.2 procent.

Zamknąwszy okres tworzenia się, okres umacniania się państwowości polskiej, weszliśmy w nowy, niemniej ważny okres przekształcania się szkolnictwa polskiego. Ogrom prac, które będziemy musieli włożyć w wprowadzenie w życie nowego ustroju szkolnictwa można śmiało powiedzieć, będzie osią około której obracać się będzie większość naszych wysiłków w drugiem dziesięcioleciu. Prace w tym kierunku zostały rozpoczęte i były w roku ubiegłym osią dookoła której koncentrowały się prace Zarządu Okręgu.

Że w tym kierunku pójdą prace Zarządu Okręgu w bieżącem dziesięcioleciu, dowodzi fakt, że już u schyłku pierwszego dziesięciolecia wydano w ilości 4000 egzemplarzy broszurkę propagandową o ustroju szkolnictwa, zaś bieżący rok przyniósł osobną pracę w tej materji również w nakładzie 4000 egzemplarzy.

Ponieważ nauczycielstwo będzie realizować jednolity ustrój szkolnictwa, nie może być przeto zaskoczone ciążącemi nań zadaniami. Zadaniem Związku jest nauczycielstwo to przygotować. I w tym kierunku prace już zostały rozpoczęte, przez wprowadzenie do statutu Związku odpowiednich zmian, mających na celu skupienie pod sztandarem Związku Nauczycielstwa Polskiego nauczycieli wszystkich kategorji szkół. Jeszcze w roku ubiegłym została utworzona przy Zarządzie Okręgowym Sekcja Naucz. Szk. Średn., której zadaniem było skupienie wszystkich nauczycieli pracujących w gimnazjach i seminarjach nauczycielskich. W okresie sprawozdawczym szeregi tych nauczycieli zostały wydatnie zasilone.

Zestawienie programu i prac pierwszych lat pierwszego i drugiego dziesięciolecia nasuwa nam pewną analogję: W pierwszem dziesięcioleciu tworzyliśmy zręby Związku Naucz. Szkół Powszechnych, oraz polskie szkolnictwo powszechne. Drugie dziesięciolecie rozpoczęliśmy pod hasłem reorganizacji szkolnictwa na zasadach wytyczonych przez ustawę o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 r. oraz mamy stworzyć typ nowego nauczyciela, któryby nałożonym nań obowiązkom podołał.

Józef Hejnar.

Sprawozdanie

z działalności Okręgu Śląskiego za r. 1932/33

Część ogólna.

Skład osobowy Zarządu.

Skład Zarządu w roku sprawozdawczym przedstawiał się następująco:

Prezydjum: Syska Józef — przewodniczący, Zajchowski Zygmunt i Żebrok Jan — zast. przewodniczącego, Hejnar Józef — sekretarz, Szmyd Franciszek i Renowicz Karol — zastępcy sekretarza, Kuliga Wojciech — skarbnik, Skałka Tadeusz — zast. skarbnika.

Wydział Wykonawczy: Oprócz Prezydjum w skład Wydziału Wykonawczego wchodzą: Hegemajer Stanisław — Tarn.-Góry, Kardaś Jakób — Król.-Huta, Błasiński Stanisław — Mysłowice.

Na członków Zarządu Okręgu zostali wybrani: Gonet Józef — Mysłowice, Filipowski Józef — Lubliniec, Klama Teofil — Katowice-Panewnik, Sierosławska Anna — Mikołów, Muniak Karol — Lubliniec, Broniec Tadeousz — Tarn.-Góry, Pagieła Franciszek — Wodzisław, Kubiczek Henryk — Bielsko, Cieślar Michał — Wisła, Kuźniarski Adam — Stara Wieś, Mazanek Roman — Król.-Huta, Aerts Franciszek-Siemianowice, Pawlus Józef — Chropaczow. — Zastępcy: Dr. Pieter Józef — Cieszyn, Józefowicz Feliks — Nowa Wieś, Janicka Marja — Mysłowice, Ogorzałek Stanisław — Stara Wieś, Dr. Schmidt Antoni — Katowice, Wałkówna Antonina — Nowe Hajduki, Kłapa Władysław — Tarn. Góry.

Skład Sądu Honorowego: Lichtenberg Jan — Lipiny — przewodniczący, członkowie: — Siemaszkowa Helena, Kozicki Marceli, Schwedler Franciszek, Bieńkowski Zygmunt. Zastępcy: Jaroszówna Zofja, Inglot Jan.

Komisja Kontrolująca: Serkowski Roman — Kraków — z ramienia Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego, Karp Władysław i Stanuch Władysław; zastępcy: Pałczyński Antoni i Zygadlewicz Czesław.

W ciągu roku zaszły następujące zmiany: Na pierwszem konstytuującem zebraniu Zarządu Okręgu złożył urząd członka Zarządu Okręgu kol. Mazanek Roman; na jego miejsce weszła kol. Konasiewiczówna Michalina. Funkcje skarbnika za Kuligę Wojciecha objął na polecenie Zarządu Okręgu w dniu 14. grudnia 1932 r. sekretarz Zarządu Okręgu Hejnar Józef.

Kasę „Ogniskowca", która z dniem 1. lutego 1933 r. została oddzielona od kasy Zarządu Okręgu objął Gierat Karol.

Sekcje:

Prace Okręgu koncentrowały się w następujących Komisjach względnie Sekcjach:

1. Komisja Pedagogiczna — przew. Ogiegłowa Stanisława; 2. Komisja Społeczno-Oświatowa — przew. Stanisław Błasinski; 3. Sekcja Prawna — przew. Dr. Antoni Schmidt; 4. Sekcja Robót Ręcznych i Rysunków — przew. Gonet Józef; 5. Sekcja Naucz. Szk. Średnich — przew. Skałka Tadeusz, później Dr. Dzięgiel; 6. Sekcja Wychowawczyń Przedszkoli — przew. Sierosławska Anna; 7. Pomocy Wdowom i Sierotom — przew. Kar. Renowicz; 8. Sekcja Szkół Dokształcających — przew. Henryk Kubiczek; 9. Sekcja Organizacyjno-Lustratorska — przew. Stanuch Władysław; 10. Komisja Prasowa — przew. Stanisław Błasiński; 11. Sekcja Szkolnictwa Specjalnego — przew. Szmyd Franciszek; 12. Sekcja Muzyczna — przew. Kisiel Jerzy.

W styczniu i lutym zostały zorganizowane dwie nowe Sekcje t. j. Sekcja Kier. Szkół — przew. Furman Tadeusz i Sekcja Wychowania Fizycznego — przew. Jasiewicz Aleksander.

Działalność Prezydjum i Wydziału Wykonawczego.

Brak odpowiedniego lokalu, jaki dawał się odczuwać w ciągu dziesięcioletniej działalności Zarządu Okręgu został w roku ubiegłym częściowo przynajmniej usunięty. Kilkuletnie starania o uzyskanie nowego większego lokalu zostały wreszcie uwieńczone pomyślnym wynikiem. W czasie ubiegłych wakacyj uzyskano od Władz Wojewódzkich nowy czteropokojowy lokal ogólnej powierzchni 126 m2. W lokalu tym, znajdującym się przy ul Pocztowej, czterokrotnie większym od poprzedniego — mieściły się biura Zarządu Okręgowego, Oddziału Powiatowego i Ogniska katowickiego. Oprócz tego w największym pokoju uruchomiono świetlicę dla członków Związku, utrzymywaną funduszami Zarządu Okręgu i Ogniska katowickiego. Gospodarzem lokalu był kol. Szmyd Franciszek.

Sekretarjat Zarządu Okręgu, prowadzony przez kol. Hejnara Józefa i kol. Szmyda Franciszka, był czynny codziennie od godziny 16 do 19. Przewodniczący Okręgu kol. Józef Syska urzędował w piątki od 16 do 17; zast. przew. kol. Zajchowski — urzędował we wtorki i czwartki od goz. 16 do 18;

W okresie sprawozdawczym odbyło się 1 zebranie Zarządu Okręgu i 35 zebrań Wydziału Wykonawczego, które odbywały się w każdy piątek. Frekwencja na zebraniach wynosiła 60%. Oprócz tego w dniu 27. VI. 1932 r. odbyło się zebranie porozumiewawcze delegatów na Zjazd do Warszawy. Na zebraniach tych były omawiane różnorodne sprawy, związane z programem działalności Zarządu Okręgu. Między innemi omawiano: nową pragmatykę nauczycielską, sprawę egzaminu kwalifikacyjnego, sprawę współpracy z towarzystwami oświatowemi, sprawę ustawy o ustroju szkolnictwa, sprawy mieszkaniowe, ataki kleru na nauczycielstwo w związku z nową ustawą o ustroju szkolnictwa.

Tematem obrad zebrań Wydziału Wykonawczego były sprawy bieżące, ogólno-organizacyjne.

Realizując uchwały X. Jubileuszowego Zjazdu, z ramienia Zarządu Okręgu była dwa razy delegacja u p. Wojewody i u p. Naczelnika W. O. P.

Raz w dniu 28. XI. 1932 r. w osobach kol. Syski, Zajchowskiego i Żebroka, drugi raz w dniu 2. V. 1933 r. w osobach kol. Syski, Zajchowskiego, Żebroka i Dra Dzięgiela.

Kancelarja Okręgu.

Sprawność kancelarji w porównaniu z latami ubiegłemi podniosła się znacznie, a to dzięki uzyskaniu obszerniejszego lokalu, który znowu umożliwił umieszczenie większej ilości biurek, nowych sprzętów biurowych, które zakupiono z funduszów, zaoszczędzonych w latach ubiegłych. Na umeblowanie nowonabytego lokalu wydano w roku sprawozdawczym kwotę przeszło 3000.— zł. Ogólna wartość inwentarza ruchomego, znajdującego się w lokalu Zarządu Okręgu, przedstawiała w dniu 31. marca 1933 r. wartość 4576.29 zł. W lokalu tym odbywały się zebrania Wydziału Wykonawczego, zebrania poszczególnych Sekcyj, oraz zebrania Zarządu Okręgowego. Zebrania te odbywały się nietylko w dnie powszednie, ale także i w niedzielę i święta. Gospodarzem lokalu był kol. Szmyd Franciszek, kierownikiem biura kol. Hejnar Józef i kol. Szmyd Franciszek.

Na pisma, wpływające do kancelarji Zarządu Okręgu odpowiadano o ile możności natychmiast. W roku sprawozdawczym wpłynęło do kancelarji Zarządu Okręgu 1395 pism, w tem 109 z Zarządu Głównego i 1386 od Ognisk. Ogółem wysłano do Zarządu Głównego 146 pism, do Ognisk 779 pism. Dziennik podawczy zamknięto z dniem 31 grudnia 1932 r. liczbą 2346, zaś w czasie od 1 stycznia do

dnia 25. maja b. r. dziennik korespondencyjny wykazuje liczbę 947. W tymże okresie wysłano 5 okólników, dotyczących bądź to ogólnej działalności, bądź też działalności poszczególnych Sekcyj. Pod jedną liczbą wychodziły bardzo często po kilka, kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt pism. Koszta wysyłki pism i druków w tymże okresie wynosiły 371.65 zł., co czyni 4.8% całorocznego budżetu, pokrywanego przez Zarząd Główny.

Działalność organizacyjno-lustratorska

Powołanie Sekcji Organizacyjno-Lustratorskiej.

Sekcję powierzono w dniu 1 czerwca 1932 r. kol. Stanuchowi Władysławowi. Dnia 25 października 1932 r. odbyło się zebranie Sekcji Organizacyjno-Lustratorskiej, na którem ogólną działalność Sekcji ujęto w następujący program: 1. Podniesienie sprawności poszczególnych Ognisk tak pod względem kasowym jako też administracyjnym przez ujednostajnienie ksiąg i pouczenia kolegów z Zarządów Ognisk. 2. Wyrobienie członków pod względem organizacyjnym. 3. Powierzenie pieczy nad Ogniskami kol. lustratorom przy Oddziałach Powiatowych. 4. Doprowadzenie do odpowiedniego porządku aktów otrzymanych z Ognisk w biurze Zarządu Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego. 5. Zapoczątkowanie pracy nad zebraniem materjałów w związku z zadłużeniem się Ogniska i poszczególnych członków, celem zlikwidowania w przeciągu najbliższ. czasu zadłużeń. 6. Założenie nowej kartoteki po zebraniu z Ognisk brakujących kart ewidencyjnych. 7. Prowadzenie dokładnej ewidencji statystycznej członków według otrzymanych raportów z Ognisk i Oddziałów Powiatowych.

Nagromadzony materjał jest uporządkowany i przygotowany do dalszej pracy. O ile dotychczas nie osiągnięto zamierzonego celu to dlatego, że praca, którą zapoczątkowano jest obliczona przynajmniej na dwa lata.

Nowopowstałe Ogniska.

Z początkiem bieżącego okresu t. j. w dniu 1 czerwca 1932 r na terenie Zarządu Okręgowego znajdowało się 49 Ognisk. Ponieważ w ciągu roku sprawozdawczego przybyło 7 Ognisk, wobec tego obecnie teren działalności Zarządu Okręgowego obejmuje 56 Ognisk. Powstały następujące Ogniska: 1. Mała Dąbrówka (dnia 1 IX. 1932 r. z 20 członkami), 2. Godula (dnia 1. IX. 1932 r. z 12 członkami), 3. Kalety (dnia 1. IX. 1932 z 10 członkami), 4. Koszęcin (dnia

1. VI. 1932 z 12 członkami), 5. Nakło Śl. (dnia 1. IX. 1932 r. z 15 członkami), 6) Radzionków (dnia 1. X. 1932 r. z 19 członkami). 7. Miasteczko Śląskie (dnia 1. I. 1933 r. z 9 członkami.).

Z dniem 1 lutego 1933 r. zostało wydzielone Ognisko Katowice z pod kompetencji Oddziału Powiatowego.

Lustracje Ognisk.

Teren Okręgu podzielono na dziesięć rejonów lustratorskich w/g następującego przydziału i sprawozdań:

1. Kol. **Stanuchowi Władysławowi,** przew. Sekcji, podlegały wszystkie Ogniska i Oddziały Powiat. Wyjechał 36 razy do Ognisk.

2. Kol. **Mirowskiemu Karolowi** powierzono następujące Ogniska: Cieszyn, Skoczów, Strumień, Ustroń, Zebrzydowice, Bielsko, Czechowice, Istebna, i Dziedzice. Wyjechał do Ognisk 8 razy.

3. Kol. **Tałajowi Piotrowi** powierzono następujące Ogniska: Król. Huta, Wielkie Hajduki, Nowe Hajduki i Lipiny. Wyjechał 6 razy.

4. Kol. **Szwachule Józefowi** powierzono następujące Ogniska: Chropaczów, Ruda Śl., Chorzów, Michałkowice, Siemianowice, Wełnowiec i Brzeziny Śl. Wyjechał do Ognisk 6 razy.

5. Kol. **Piątemu Janowi** powierzono Ogniska: Szopienice, Brzezinka, Mysłowice, Świętochłowice. Wyjechał do Ognisk 6 razy.

6. Kol. **Gorgoniowi Janowi** powierzono Ogniska: Czerwionka, Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Wodzisław i Pszów. Wyjeżdżał do Ognisk 3 razy.

7. Kol. **Jeleńskiemu Ignacemu** powierzono Ogniska: Wielkie Piekary, Kamień, Tarn. Góry, Koszęcin i Radzionków. Wyjechał do Ognisk 3 razy.

8. Kol. **Majnuszowi Wiktorowi** powierzono Ogniska: Golasowice, Pszczyna, Tychy, Wielki Chełm i Suszec. Wyjechał do Ognisk 2 razy.

9. Kol. **Borowickiemu Bernardowi** powierzono Ogniska: Orzegów, Mikołów, Now. Bytom, Łagiewniki. Wyjechał do Ognisk 4 razy.

10. Kol. **Józefowiczowi Feliksowi** powierzono Ogniska: Mała Dąbrówka, Godula i Nowa Wieś. Wyjechał do Ognisk 1 raz.

11. Kol. **Czyżykowi Janowi** powierzono Ogniska: Knurów, Kochłowice i Bielszowice. Sprawozdania nie nadesłano.

Razem wyjazdów do Ognisk celem przeprowadzenia lustracji było 77. Zlustrowano 7 Oddziałów Powiatowych i 44 Ogniska. Członkowie Zarządu Okręgu wyjeżdżali w teren 14 razy. Razem

więc wyjazdów i lustracyj przeprowadzonych przez lustratorów i członków Zarządu Okręgowego, kontakt z poszczególnemi Ogniskami utrzymywały Zarządy Oddziałów Powiatowych.

Związkowcy a nauczycielstwo w ogólności.

W dniu 1 stycznia 1932 r. na terenie województwa pracowało w szkołach powszechnych 4276 nauczycieli narodowości polskiej. Do Związku w tym dniu należało 2018 członków, to jest 47.5%. Stowarzyszenie Chrześcijańsko-Narodowych Naucz. Szk. Powsz. liczyło w tymże czasie 941 członków, to jest 22%, zatem niezgrupowanego nauczycielstwa było w tym czasie 1317. Odsetek „dzikich" wynosił 30.5%.

W dniu 1 czerwca 1933 r. ogólna liczba nauczycieli szkół powszechnych oraz średnich narodowości polskiej wynosiła 5310. Związek liczył w tym czasie 2527 członków, to jest 47.5% ogółu nauczycieli. Stow. Ch. Narod. Naucz. Szk. Powsz. liczyło 929 członków to jest 17.4% ogółu nauczycielstwa. Nauczycieli „dzikich" mamy na terenie 1854, to jest 35.1%.

W okresie sprawozdawczym przyłączyli się nauczyciele szkół średnich do naszej organizacji, których ogółem na terenie wojew. śląskiego w dniu sprawozdania jest 462. Stąd do ogólnej liczby nauczycieli wliczono również nauczycieli szkół średnich. Na terenie Zarz. Okr. Związku Nauczycielstwa Polskiego liczba nauczycieli szkół średnich należących do Związku wynosi 124 to jest 4.7% z ogólnej liczby członków. Z ogólnego zestawienia widzimy, że Związek na terenie woj. śląskiego stale się rozrasta a przeciwnie Stowarzyszenie Chrz. Narod. Naucz. Szk. Powsz. kurczy się. Stwierdzić jednak z ubolewaniem wypada, że procent „dzikich" wzrasta, gdyż w roku 1931 odsetek wymienionych wynosił 34.6% zaś obecnie tenże odsetek wynosi 35.1% czyli kadra „dzikich" wzrosła o 0,5%. Jednostki te widocznie jak pasożyty lubią żyć z dorobków, które nauczycielstwo zorganizowane wywalczy sobie.

Działalność Ognisk i Oddziałów Powiatowych.

W ciągu roku sprawozdawczego odbyło się w Ogniskach 284 zebrań Zarządów i 377 zebrań członków, zatem na jedno Ognisko wypada przeciętnie 5 zebrań Zarządu i 7 zebrań członków.

Frekwencja na zebraniach członków Ogniska wynosiła w ciągu roku sprawozdawczego 75% przeciętnie. Nie brak jednakże Ognisk w których frekwencja nie przekraczała 40%.

Praca ogólno-społeczna, oświatowa i samokształceniowa grupowała się w sekcjach, których liczba w stosunku do okresu ubiegłego znacznie wzrosła. — Szczegółowe sprawozdania co do ilości i jakości pracy są umieszczone w odnośnych rozdziałach niniejszego n-ru sprawozdawczego.

Finanse Ognisk i Oddziałów Powiatowych.

Płatność Ognisk w roku 1932 w porównaniu z rokiem 1931 uległa znacznej poprawie. Wzrastanie zaległości zostało w pewnej mierze zahamowane, jednakże nie czyniono prawie żadnych wysiłków w tym kierunku, aby zaległości z lat poprzednich wyrównać.

Zaległości do Zarządu Głównego za lata ubiegłe do roku 1932 wynoszą 20.481 zł 60 gr. W roku 1932 — wzrastają o 9.610 zł 16 gr, zaś w roku 1933 do dnia 1 maja wzrastają o 365 zł 20 gr. Ogólna suma zaległości Ognisk do Zarządu Głównego wynosi 30.456 zł 20 gr.

Zaległości do Zarządu Okręgowego w dniu 1 maja 1933 roku wynoszą 5.392 zł 65 gr. — Płatność członków na terenie Zarządu Okręgu wynosi 75%. — Nadmienić należy, że obliczenia kasowe nie mogą dać w tej chwili zupełnie dokładnego obrazu, a to z tego powodu, że 13 Ognisk nie wykonało prośby Zarządu Okręgu i nie przysłały sprawozdań kasowych wogóle. Ogólna suma dochodów w Ogniskach w roku 1932 wynosiła 130.540 zł 15 gr, w roku 1933 do dnia 1 maja 37.940 zł 73 gr. Razem za 16 miesięcy wpłynęło 168.530 zl 88 gr.

Z tego wydano ogółem: w roku 1932 — 121.856 zł 34 gr, w roku 1933 do dnia 1 maja 33.157 zł 01 gr. Razem rozchody w dniu 1 maja 1933 r. za okres 16 miesięcy wynoszą: 155.014 zł 35 gr.

Gotówka w kasach Ognisk za 1932 rok wynosiła: 8.682 zł 31 gr, w roku 1933 r. do dnia 1 maja: 4.783 zł 72 gr.

Do Zarządu Głównego w roku 1932 wysłano: 84.737 zł 17 gr, w roku 1933 do dnia 1 maja wysłano: 35.423 zł 39 gr. Razem za 16 miesięcy wysłano: 120.160 zł 47 gr.

Do Zarządu Okręgu wpłynęło: w roku 1932: 10.793 zł 45 gr w roku 1933 do dnia 1 maja: 3.634 zł 65 gr. Razem wpłynęło za 16 miesięcy: 14.428 zł 10 gr.

Podano powyżej, że płatność członków wynosi 75%, jeżeli bierzemy pod uwagę zaległości z lat poprzednich, natomiast w roku

1932 procent płatności członków wynosi 90%, zaś w roku 1933 po wprowadzeniu nowego systemu wpłat, procent płatności zwiększa się do 98%.

Procentowe zestawienie nauczycielstwa związkowego w stosunku do innych ugrupowań nauczycielskich.

Powiat	Procent ogółu nauczycielstwa z powiatu należącego do:			
	Ogółem w powiecie	Zw. N. P. %	St. Ch. N. N. %	Dzikich %
Bielsko	288	50	14	36
Cieszyn	261	78	20	2
Katowice	1293	49	17,5	33,5
Lubliniec	151	50	39	11
Pszczyna	589	55	12,2	32 8
Rybnik	838	35	34,2	30,8
Swiętochłowice	1034	66,4	12,9	20,7
Tarn.-Góry	213	60	17,3	32,7

Powyższa tablica daje doskonały obraz w skróceniu jaki jest rozkład ugrupowań nauczycielskich i co mamy w najbliższej przyszłości do zrobienia, aby stopniały kadry „dzikiego" nauczyciela. —

Wykaz liczbowy członków

w czasie od 1 stycznia 1932 r. do 1 czerwca 1933 r.

Za okres sprawozdawczy, to jest od dnia 1 czerwca 1932 do dnia 1 czerwca b. r. przyrost członków wynosi 420 co stanowi 16,6%.

Jak wynika z drugostronnego zestawienia liczba członków w czerwcu 1932 r. wynosiła 2107 czł., obecnie zaś liczy 2527 czł.

Wykaz liczbowy członków w czasie od 1. I. 1932 r. do 1. VI. 1933 r.

Nazwa powiatu	Rok	miesiące											
		I	II	III	VI	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bielsko	1932	136	132	131	134	136	137	138	138	140	138	140	140
	1933	143	144	144	143	143							
Cieszyn	1932	195	196	200	203	203	205	204	202	201	211	212	216
	1933	221	223	224	225	226							
Katowice	1932	509	513	512	510	509	512	507	502	501	509	556	557
	1933	566	579	615	630	643							
Pszczyna	1932	234	238	242	245	278	283	277	267	265	276	290	297
	1933	313	316	324	328	331							
Rybnik	1932	320	317	314	323	324	311	305	303	300	397	296	281
	1933	286	286	285	287	294							
Swiętochłowice	1932	546	558	560	556	556	554	536	524	529	550	583	636
	1933	618	633	650	682	687							
Tarn. Góry	1932	39	39	45	51	50	51	52	51	50	65	91	92
	1933	108	114	117	127	127							
Lubliniec	1932	39	39	39	41	43	54	54	51	53	65	64	64
	1933	70	71	73	76	76							
Ogółem członków	1932	2018	2032	2043	2063	2099	2107	2073	2038	2039	2111	2232	2283
	1933	2325	2366	2432	2498	2527							

Działalność pedagogiczna

Okręgowa Komisja Pedagogiczna

Okręgowa Komisja Pedagogiczna Z. N. P. w Katowicach liczy 4 sekcje: nauczania łącznego, programową, samokształceniową i wspólnoty pracy.

Rok sprawozdawczy, to zapoczątkowanie planowej i systematycznej działalności pedagogicznej, zmierzającej do przebudowy szkolnictwa na podstawie postanowień ustawy o ustroju szkolnictwa z dnia 11. marca 1932 r.

Działalność O. K. P. w Okręgu Śląskim do dnia 31. XII 1932 spełniała Okręgowa Komisja Pedagogiczna w Katowicach. W czerwcu 1932 na konferencji przewodniczących: Sekcji klas i szkół doświadczalnych (J. Syska), Sekcji Pedagogicznej (St. Ogiegłowa) i Wspólnoty Pracy (Dr. Goldscheider) postanowiono: Likwidację Sekcji klas i szkół doświadczalnych, włączenie do Sekcji program., oraz zespolenie poczynań Sekcji Pedagogicznej i Wspólnoty Pracy, przyczem przewodnictwo powierzono St. Ogiegłowej. Ogłoszono w Nr. 13—14 „Ogniskowca" następujący program pracy:

1. Scalenie wszystkich Sekcyj przy Zarządzie Okręgowym Z. N. P. w Katowicach.
2. Rejestracja wszystkich członków, z uwzględnieniem sposobu i stopnia ich wykształcenia, oraz udziału w pracy pedagogicznej w szkole i w organizacji (lekcje, referaty).
3. Gromadzenie niewydanych drukiem prac członków.
4. Organizowanie szkół przodujących w realizowaniu postanowień, zawartych w ustawie o ustroju szkolnictwa, celem praktycznego zaznajomienia mniej doświadczonych nauczycieli ze sposobami nauczania i wychowania w myśl nowej ustawy.
5. Urządzanie pokazów konferencyjnych i kursów dla nauczycielstwa: a) szkół przodujących, b) wszystkich szkół powszechnych.
6. Kontynuowanie pracy w Komisji Programowej.
7. Zmiana form konferencji rejonowych i egzaminów kwalifikacyjnych.

Program ten miał stanowić podstawę do ułożenia programów pracy dla referentów pedagogicznych i Powiatowych Sekcyj Pedagogicznych, które wraz z pozytywną krytyką miały być przesłane do Zarz. Okr.

Aby ożywić pracę pedagogiczną, przewodnicząca Komisji wyjeżdżała na zebrania Ognisk, zebrała materjał dotyczący trudności przy pracy w szkole, który złożyła w Wydziale Pedagogicznym w Warszawie dnia 27. listopada 1932 r.

Program zamierzony na początku roku częściowo wykonano.

Komisja Pedagogiczna nawiązała kontakt z Sekcjami przy Zarządzie Okr. w Katowicach, a mianowicie: z Komisją Społeczno-Oświatową, z Sekcją Organizacyjną i z Sekcją Robót Ręcznych i Rysunków. Wspólnie z nowopowstałą Sekcją nauczania łącznego w łonie Komisji Pedagogicznej ułożono pragramm tej Sekcji oraz omówiono zagadnienia dotyczące I-szej klasy.

Pracę wyszczególnioną w punktach od 2—7 (z wyjątkiem 3-go) zapoczątkowano. Na pierwszy plan pracy w tym roku wysunęło się przygotowanie do III Kongresu Pedagogicznego we Lwowie. Komisja utrzymywała ścisły kontakt z Wydziałem Pedagogicznym w Warszawie i załatwiała pisma, dotyczące wystaw i referatów na Kongresie. Pozatem komunikowano się z Wydziałem Pedagogicznym w sprawie organizacji kursów dla przewodniczących powiatowych sekcyj pedagogicznych oraz kursów wakacyjnych dla członków Z. N. P., Ognisk metodycznych, konferencyj rejonowych.

W związku z przygotowaniem materjału na trzeci Kongres Pedagogiczny we Lwowie odbyto trzy konferencje z przewodniczącym Sekcji Robót Ręcznych i Rysunków, dwa zebrania z urządzającemi wystawę. Wystawy powiatowe odbędą się po 20-tym maja, Okręgowa w Katowicach w dniach 27. i 28. maja, oraz wystawa podczs Kongresu od 17—22 czerwca, obejmująca celowe prace dzieci i nauczycieli:

a) szkół z Okręgu; b) szkół ćwiczeń w Nowej-Wsi i Tarn.-Górach w związku z referatami „Z doświadczeń szkolnych", które wygłoszą: Ogiegłowa, Syska i Żychal.

Z braku funduszów na urządzenie kursu dla przew. Pow. Sek. Pedagog. zastąpiono go częściowo zebraniami, odbytemi dnia 26. marca i 7 maja b. r.

Sekcja programowa była nieczynna z powodu niewydania nowych programów.

Sekcja samokształceniowa opracowała materjał dotyczący: 1. Konferencji rejonowych, 2. Ognisk metodycznych, 3. Kursów.

Sekcja Wspólnoty Pracy Z. N. P. poświęciła się w tym roku szkoln. wyłącznie sprawie nauczania łącznego. Począwszy od września odbywały się regularnie miesięczne zebrania, na których uczestnicy zdawali sprawę ze swych poczynań i układali rozkład materjału na przyszły miesiąc. Ponieważ większość uczestników brała udział w kursie wakacyjnym W. O. P. w Grybowie, przeważali koledzy, uczący w klasach pierwszych. Przedyskutowano bardzo dokładnie

zagadnienia klasy wstępnej, której myśl realizowania nauczania łącznego wprost się narzucała.

W przyszłości Wspólnota Pracy zajmie się kwestjami, związanemi z realizacją nowych programów.

Wspólnota Pracy tworzy obecnie wspólnie ze Sekcją nauczania łącznego jedną sekcję i razem liczą przeszło 40-tu członków.

Działalność na terenie Powiatowych Sekcyj i Referatów przy Ogniskach.

Sekcje pedagogiczne funkcjonują we wszystkich powiatach wspólnie z 40 referatami przy Ogniskach. Zainteresowanie członków aktualnemi zagadnieniami jest znaczne, materjały zebrane na podstawie kwestjonarjusza opracownego przez kol. Dr. Hagemajera dowodzą, że wielu członków zajmuje się zagadnieniami psychologiczno-pedagogicznemi.

Formy działalności członków na terenie były różne:

1. Referaty na aktualne tematy wygłaszano we wszystkich Pow. Sek. i Referatach Pedagogicznych. 2. Lekcje ilustrujące nowe poczynania metodyczne łącznie z dyskusjami i konferencjami (Katowice, Tarn.-Góry, Świętochłowice, Lubliniec, Cieszyn). 3. Kursy. a) dla nauczycieli zdających II egzamin (Lubliniec, Katowice, Pszczyna; b) pomocy naukowych (Pszczyna, Koszęcin); c) nauczania łącznego (Katowice, Lubliniec, Tarn.-Góry, Świętochłowice); d) metodyczny śpiewu (Świętochłowice); e) dla analfabetów (Trn.-Góry). 4. Udzielania rad i wskazówek kol., zdającym drugi egzamin (Koszęcin). 5. Ankiety „Wspomnienia z lat szkolnych" (pozytywne i negatywne strony nauczyciela (Lubliniec). 6. Organizacja bibljotek i powiększanie księgozbiorów. 7. Zbieranie materjałów (testy, pomiary, nauczanie łączne) i opracowywanie ich przez zespoły nauczycielskie (Cieszyn). 8. Sprawozdania z posiedzeń Zarządu Głównego, oraz informacje o pracy Wydziału Pedagogicznego w Warszawie. 9. Konferencje rejonowe (Wełnowiec). 10. Udział w konferencjach, urządzanych w Instytucie Pedagogicznym w Katowicach.

Działalność społeczno-oświatowa.

Śląska Okręgowa Komisja Społeczno-Oświatowa w roku sprawozdawczym powołała następujące sekcje:

1. Pracowników w Organizacjach Polskich pod przewodnictwem kol. Zajchowskiego; 2. Regjonalno-Krajoznawczą pod przewodnictwem początkowo kol. kol. Kołpanowicza, później Wleklińskiego;

3. Pracy Świetlicowej pod kierownictwem Bożka Stanisława; 4. Wczasów Nauczycielskich pod przewodnictwem kol. Stabrawy; 5. Rad Rodzicielskich pod przewodnictwem kol. Mazurkiewicza.

Na terenie poszczególnych Oddziałów Powiatowych Powiatowemi Komisjami Społeczno-Oświatowemi kierowali k. k.: Ludwik Maliczak — powiat Katowice, Tarnawski Tadeusz — powiat Świętochłowice, Duda Edmund — powiat Tarnowskie Góry, Hulek Piotr — powiat Rybnik, Dzióbek Adam — pow. Pszczyna, Franciszek Siek — Król Huta, Górniak Mieczysław — pow. Wodzisław, Gabzdyl Alojzy — pow. Cieszyn, Jurczyk Alojzy — pow. Bielsko.

Sprawozdania poszczególnych Sekcyj:

Sekcja Pracowników w Organizacjach Polskich miała za zadanie być w kontakcie z organizacjami, w których pracują członkowie Związku. Do Sekcji tej należeli kk. Zajchowski Zygmunt (Związek Legjonistów i Z. O. K. Z.), Syska Józef (Związek Powstańców Śląskich), Bożek Stanisław (Związek Strzelecki), Bieńkowski Zygmunt i Pazdej Józef (Związek Młodzieży Ludowej), Renowiczowa Marja (Towarzystwo Polek), Węglarzówna Marja (Z. H. P.), Błach Franciszek (T. C. L.). Odbyło się jedno posiedzenie, na którem omówiono stosunek i taktykę Związku do poszczególnych organizacyj w pracy na rok 1932/33, nadto przystąpiono do opracowania kartoteki pracowników społeczno-oświatowych.

Sekcja Świetlicowa.

Rok ubiegły w zakresie pracy świetlicowej był okresem wybitnie organizacyjnym. Powstają masowo świetlice, wzbogaca i rozszerza treść i zakres pracy.

Wobec tego stanu rzeczy na pierwszy plan wysunęło się zagadnienie kształcenia kierowników i pracowników świetlicowych. Ponieważ Oddział Oświaty Pozaszkolnej W. O. P. i organizacje społeczne, w których na pierwszy plan wysuwa się Związek Strzelecki i Tow. Polek przeprowadziły szereg kursów świetlicow., (Oddz. Ośw. Pozaszk. zorganizował jednotygodniowe kursy dla kier. świetlic bezrobotnych Zw. Strzel. 6 kurs. 3—6 dniow. dla ref. wych. obywatelskiego, Tow. Polek 4 kursy). — Sekcja Świetlicowa kursów nie organizowała. Z powyższego zestawienia wynika, że praca świetlicowa zasadniczo rozwija się w ten sposób, że powstają świetlice organizacyj

społecznych. Typ świetlicy międzyorganizacyjnej jest spotykany bardzo rzadko.

W świetlicach wymienionych pracują prawie wyłącznie nauczyciele ogniskowcy.

W 84 świetlicach strzeleckich pracuje 99 nauczycieli ogniskowców, a w 86 świetlicach dla bezrobotnych pracowało 85 naucz. ogniskowców.

Z ramienia Sekcji Świetlicowej kol. Bożek Stanisław umieścił w „Ogniskowcu" artykuł „Praca wśród młodzieży bezrobotnej na Śląsku". Przewodniczącym Sekcji Świetlicowej był kol. Stanisław Bożek.

Sekcja Wczasów

Okręgowa Sekcja Wczasów została zorganizowana na terenie Śląska w październiku 1932 r.

W myśl wytycznych, podanych przez Zarząd Główny w „Regulaminie Sekcji Wczasów" z 14. listopada 1932 r. Okr. Sekcja zajęła się organizowaniem pożycia kultularno-towarzyskiego członków, oraz sprawą wypoczynku w czasie wakacyj.

Dnia 20 stycznia 1933 r. wysłano do wszystkich Ognisk oraz Oddziałów Powiatowych okólnik, w którym zalecono pracę nad rozbudzeniem pożycia towarzyskiego, oraz podano ramowy plan pracy. Równocześnie Sekcja zwróciła się do Oddziałów Powiatowych z prośbą o zgłoszenie delegatów, którzyby zajęli się sprawami Sekcji Wczasów na odnośnych terenach oraz pozostawali w kontakcie z Zarządem Okręgu.

Na podstawie spostrzeżeń, poczynionych w różnych miejscowościach naszego Okręgu, stwierdzono, że mimo krótkiego okresu czasu, prace nad rozbudzeniem pożycia tow. postępują naprzód. Staraniem Zarządu Okręgu i Ogniska w Katowicach powstała dobrze wyposażona, wzorowa świetlica, z której korzysta coraz większa liczba członków miejscowych i zamiejscowych. Nadto mają świetlice Ogniska w Mysłowicach i Tarnowskich Górach.

Niektóre Ogniska zorganizowały u siebie ćwiczenia sportowe i gry na wolnem powietrzu, skupiając w oznaczonych dniach swoich członków.

Sprawa systematycznych zebrań towarzyskich napotyka jeszcze na trudności ze względu na brak własnych świetlic.

Jednym z pierwszych Oddziałów Powiatowych, który zorganizował u siebie Sekcję Wczasów, jest Oddział Powiatowy w Cieszynie. Sekcja ta, której kierownictwo znajduje się w rękach kol. Au-

relji Siwianki, okazała już swą żywotność, przygotowując miejsca wypoczynku na czas wakacyj w Żegiestowie. (Głos Nacz. Nr. 32 z 1933 r.).

W bieżącym roku Okr. Sekcja Wczasów nie organizuje własnych kolonij wypoczynkowych z powodu zbyt krótkiego czasu i członkowie będą korzystać w tym roku z licznych kolonij naucz., rozsianych po całej Polsce. Na przyszły rok Sekcja planuje urządzenie własnych. Przewodniczącym Sekcji był kol. Stanisław Stabrawa.

Sekcja Regjonalistyczno-Krajoznawcza

Działalność Sekcji w ubiegłym okresie sprawozdania z powodu przerwy w pracy organizacyjnej opierała się głównie na indywidualnych poczynaniach członków, niemniej jednak wyniki są zadawalające.

Prace za cały czas istnienia Sekcji dadzą się podzielić na:

1. kolekcjonowanie zbiorów;
2. opracowywanie literackie, naukowe i publicystyczno-propagandowe tematów i zagadnień regjonalnych;
3. szerzenie znajomości Śląska w przeszłości i teraźniejszości w szkole i w pracy społecznej;
4. wycieczki krajoznawcze.

Jeżeli idzie o zbiory, to są to zarówno okazy jak i symbole, dotyczące kultury materjalnej i duchowej ludu oraz nieomal wszystkich innych dziedzin wiedzy o Śląsku. Na uwagę zasługują pomiędzy innemi znaleziska, dotyczące paleontologji oraz stare wydawnictwa śląskie. Nadto jeden z kolegów spisał wraz z nutami nienotowanych dotąd 350 pieśni ludowych, inny zaś kilkanaście współczesnych pieśni ludowych śląskich, jeszcze inny dokonał kilkadziesiąt zdjęć śląskich zabytków artystycznych i pamiątek historycznych. Wszyscy członkowie zbierają przyczynki do Słownika Geograficznego, do „demonologji ludowej" oraz do śląskiej poezji wolnościowej. Kompletuje się też prywatne bibljoteczki regjonalne (jedna ma około 100 poezyj).

W zakresie opracowań (literackich, naukowych, czy publicystycznych) tematów śląskich, dorobek nasz wykazuje dość pokaźną ilość poezyj, w tem szereg poważniejszych, jak „Wesele wałaskie" i „Dziecko śląskie", kilka opracowań na temat historji towarzystw, przyczynki do historji powstań z niektórych miejscowości oraz aktualne zagadnienia kulturalne jak „Lud śląski a nauczyciel polski", sprawa jubileuszowa Sobieskiego i inne. Organami publikacyjnemi były: Zaranie Śląskie, Ogniskowiec, i Ziemia Piastowska. Szereg

prac spoczywa w rękopisie z powodu trudności wydawniczych (m. i. wymieniony zbiór pieśni ludowych, powieść regjonalna i inne). W opracowaniu są monografje miejscowości. W propagandzie znajomości regjonu odgrywają dużą rolę szkolne Kółka Krajoznawcze i Koła Polonistyczne), w których Kossak-Szczucka jest ulubioną autorką (Młodzież Śląska kol. Grynia przestała wychodzić przed rokiem zgórą). Pozatem w pracy pozaszkolnej propaguje się znajomośc dziejów Śląska jako kontrakcja wobec propagandy niemieckiej. Wycieczki do zdobywania danych były bardzo liczne, natomiast zbiorowych tylko jedna.

Jako najważniejsze zdarzenie w życiu Sekcji ku końcowi okresu sprawozdawczego wymienić należy odnowienie działalności organizacyjnej oraz podjęcie po przerwie zgórą rocznej — wydawnictwa „Ziemi Piastowskiej". Obecnie prace członków będą więcej skoordynowane.

Na czoło przyszłych zainteresowań wysuwa się koniecznośc większej aktualizacji naszej pracy t. j. utylitaryzm dla celów szkoły i propagandy narodowej.

Dotychczasowa działalność Sekcji spotkała się z przychylną oceną w ub. r. 1/1933 Polskiej Oświaty Pozaszkolnej. Przewodniczącym sekcji jest kol. Marjan Wlekliński.

Sekcja Rad Rodzicielskich.

Niesprecyzowane zadania współpracy rodziców i szkoły kazały Sekcji rozwijać pracę bardzo ostrożnie. Ostrożność ta była dyktowana tembardziej, że i władze szkolne wydając okólniki polecające tę współpracę, odwoływały je później, czem wykazały brak zdecydowania. Zresztą problem ten wymaga ze względu na doniosłość jak i brak przygotowania ze strony rodziców dokładnego przemyślenia. Sekcja przyjęła zasadę, że istota współpracy między domem a szkołą ma polegać na współrealizowaniu zadań szkoły a więc na współpracy wychowawczej. Współpraca taka wymaga z jednej strony programu wychowawczego, z drugiej przygotowanych i doświadczonych wychowawców do organizowania wspomnianej współpracy domu ze szkołą. Są to podstawowe warunki. Jak dotychczas, ani jedna ze szkół śląskich nie odpowiada tym warunkom.

Sekcja postanowiła zatem rozpocząć pracę ewolucyjną na terenie miasta Katowic, celem wytworzenia sprzyjających warunków rozwojowi współpracy. Następnie dopiero po zdobyciu odpowiedniego doświadczenia, przerzucić pracę na teren wojewódzki.

Jako pierwszy etap wytknięto sobie, przygotowanie odpowiednio doświadczonych pracowników na terenie szkół katowickich. W tym celu zorganizowano Komitet współpracy międzyszkolnej na terenie Katowic z pośród tych kierowników szkół, którzy już współpracę z domem rozpoczęli. Celem tej rocznej pracy było: zorganizowanie takiej pracy na terenie wspomnianych szkół, aby zdolniejszym jednostkom wśród nauczycielstwa umożliwić nabranie doświadczenia, tak w organizacji współpracy jak i programowem jej realizowaniu. Tematem tej współpracy ma być początkowo akcja pomocy materjalnej dzieciom i akcja oświatowa wśród rodziców. Następnym etapem tej akcji będzie dalsza organizacja pracy oświatowej wśród rodziców i współpraca z sekcją pedagogiczną celem propagowania wśród nauczycielstwa potrzeby skonstruowania programu wychowawczego dla każdej szkoły.

Komitet zrzeszenia Związków Rodzicielskich szkół miasta Katowic odbył w ciągu roku trzy zebrania porozumiewawcze. Szczegółowe omówienie programu pracy na rok szkolny 1933/34 nastąpi z początkiem roku szkolnego. — Przewodniczącym Sekcji był kol. Michał Mazurkiewicz.

* * *

Ponieważ 40% Ognisk nie nadesłało sprawozdań, zestawienie statystyczne z pracy poda się po wakacjach.

Działalność Sekcji Średniaków

Okręgowa Sekcja Szkolnictwa Średniego

Przy rozpatrywaniu działalności Zarządu Okręgowego Sekcji uwzględnić należy dwa następujące momenty: a) działalność ta obejmuje czasokres od 6. listopada 1932 r. do 20. maja 1933 r., b) działalność ta była pracą organizacyjną od podstaw, których dotąd nie było, a które trzeba było stworzyć.

Zarząd Okręgowy Sekcji wykonał w ciągu okresu sprawozdawczego następujące prace: 1. Przeprowadzono rejestrację a) Sekcji nauczycielstwa szkół średnich przy poszczególnych Oddziałach Z. N. P., b) członków w poszczególnych Sekcjach. 2. Z uwagi na bardzo ważną i aktualną na terenie śląskim sprawę reformy szkolnictwa uruchomiono Komisję propagandy nowego ustroju szkolnictwa. Komisja ta opracowała instrukcję dla poszczególnych Sekcyj w myśl których Sekcje te miały szerzyć propagandę za rozciągnięciem reformy ustroju szkolnictwa na teren śląski, 3. Zaprowadzono książki,

umożliwiające administrację oraz ewidencję pracy wogóle. 4. W związku z wprowadzeniem w życie nowego ustroju szkolnictwa uruchomiono Komisję sieci szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych. Komisja opracowała szczegółową ankietę w sprawie zbierania materjałów tyczących się sieci szkół średnich na Śląsku — ankietę rozesłano Sekcjom.

5) Z uwagi na to, że w pracy Związku Harcerstwa Polskiego dotychczasowy udział członków Z. N. P. okazał się zbyt mały w stosunku do istotnej potrzeby, uruchomiono referat harcerski. Referat ten opracował szczegółowo instrukcję dla członków Sekcyj, w myśl których mają oni pracować na terenie Zw. Harc. Polsk.

6) Wobec stwierdzonych, częstych pokrzywdzeń członków Z. N. P. w ich sprawach personalnych utworzono referat personalny. Referat ten wydał okólnik do Sekcyj w sprawie nadsyłania konkretnych materjałów, tyczących się pokrzywdzeń celem interwencji u czynników miarodajnych.

7) W związku z nieuregulowaniem dotychczas na Śląsku sprawy zaliczenia lat służby nauczycielstwu szkół komunalnych uruchomiono Komisję Szkół komunalnych. Pomisja ta zbierała potrzebne materjały do interwencyj.

8) Wobec wyłaniających się nowych problemów pedagogicznych w związku z realizacją reformy ustroju szkolnictwa i przygotowaniem nowych programów nauczania, wypracowano dla Komisji pedagogicznej wytyczne pracy.

9) Wobec możliwości przenoszeń nauczycielstwa szkół średnich do szkół powszechnych w związku z wprowadzeniem w życie nowej ustawy o ustroju szkolnictwa, wypracowano obszerny memorjał i przedłożono Panu Kuratorowi.

10. Celem uzyskania miejsca w prasie lokalnej dla omówienia spraw szkolnych przeprowadzono pertraktację z redakcją „Polski Zachodniej" z wynikiem pozytywnym.

11. Zarząd Okręgowy Sekcji wziął udział w posiedzeniu Wydziału Wykonawczego Sekcji Szkolnictwa Średniego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie i przedłożył tam nasze postulaty oraz zwrócił uwagę na warunki naszej pracy.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 1 walne zebranie organizacyjne wszystkich członków Sekcji Okręgu Śląskiego, 4 zebrania Zarządu Okręgowego, 5 zebrań Komisji.

Sekcja liczy 124 członków zorganizowanych w 10 oddziałach i 1 referacie.

Przewodniczącym Okręgowej Sekcji jest kol. Dr. Dzięgiel Władysław, sekretarzem kol. Dr. Sobolski Konstanty.

Praca w Sekcjach

1. Bielsko: Zorganizowano Komisję propagandową o ustroju szkolnictwa i Komisję wychowania obywatelsko-państwowego.

2. Lubliniec: Zorganizowano Komisję propagandową o ustroju szkolnictwa, przeprowadzono na zebraniu Rady Rodzicielskiej rezolucję, domagającą się zaprowadzenia nowego ustroju szkolnego na Śląsku. Wszyscy członkowie Sekcji biorą czynny udział w pracy społecznej.

3. Królewska Huta: Odbyto 7 posiedzeń Zarządu i 3 Zebrania ogólne. Wygłoszono 1 referat. Założono Komisję sieci szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych oraz Komisję geograficzną. Prowadzi się bezpłatnie kurs w zakresie 4-ch klas gimnazjalnych w Robotniczym Instytucie Oświaty i Kultury im. Stefana Żeromskiego. Zapoczątkowano współpracę nauczycielstwa z Radami Rodzicielskiemi w sprawie nowej ustawy o ustroju szkolnym. Prowadzi się kasę koleżeńską.

4. Mysłowice: Zorganizowano Komisję propagandową o ustroju szkolnictwa, Komisję sieci szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych, Referat harcerski i Referat zakładów kształcenia nauczycieli. Społecznie pracują wszyscy.

5. Nowy Bytom: Sprawozdania nie nadesłano.

6. Nowa Wieś: Sprawy Referatu omawiane są na terenie ‚Ogniska".

7. Pszczyna: Odbyto 4 Zebrania ogólne. Wygłoszono 3 referaty. Opracowano memorjał w sprawie pragmatyki służbowej. Zorganizowano Komisję sieci szkół średnich ogólno-kształcących i zawodowych. Urządzono 2 numery „Żywego Dziennika" dla członków Z. N. P. Urządzono koncert muzyczno-wokalny.

8. Ruda Śląska: Sprawozdania nie nadesłano.

9. Siemianowice Śl.: Sprawozdania nie nadesłano.

10. Szarlej: Sekcję zorganizowano 9 maja 1933 r.

11. Tarnowskie Góry: Odbyto 2 Zebrania Zarządu, ogólnych 7. Na zebraniu Rady Rodzicielskiej 3 zakładów średnich wygłoszono referaty w sprawie nowego ustroju szkolnictwa i przeprowadzono uchwalenie rezolucji domagającej się wprowadzenia nowego ustroju szkolnego na Śląsku.

Działalność pozostałych Sekcyj

Sekcja Prawna

Zakres działania Sekcji Prawnej szedł po linji: a) obrony prawnej członków (w zakresie przewidzian. stat.), b) wyjaśnienia lub usuwania luk prawnych, dotyczących całego szeregu nauczycielstwa.

Przewodniczący Sekcji Prawnej urzędował stale we wtorki i piątki od godziny 16-tej do 18-tej, czyli w okresie sprawozdawczym 58 razy. W czasie tego urzędowania udzielił około 300 porad ustnie (dokładnie 327) w dziale przyjętego zakresu działania. W liczbie tej nie mieszczą się porady udzielane dorywczo t. j. poza godzinami urzędowania. W czasie porady ustnej wygotowano pisemnie sprzeciwów, podań i t. p. 28 w 13-tu sprawach.

Wpływów pisemnych do Sekcji Prawnej w okresie sprawozdawczym było 113 z czego 35 spraw załatwiono ustnie z petentami, a 78 załatwiono pisemnie. U władz wyjaśniano, interweniowano, przeglądano akta osobowe, 14 razy w 35 sprawach.

Do zarządu Głównego, celem interwencji w M. W. R. i O. P. względnie skargi do N. T. A. — skierowano 5 spraw. Do adwokata w Katowicach oddano jedną sprawę. Ogółem porady udzieliła Sekcja Prawna w 406 sprawach. Zakres spraw z udzielanej porady prawnej dotyczył zwolnień, przeniesień urzędu, emerytur, ustalenia naucz. gospod. dom., ochroniarek (uposażenia) zaliczenia lat, błędne obliczenie poborów, dodatku ekonom. odprawy i. t. p. dokształcanie (urlopy płatne, bezpłatne, za zwrotem).

Z przyjętych na siebie zobowiązań, a to b) „wyjaśnień i usuwania luk prawnych, dotyczących całego szeregu nauczycielstwa" Sekcja Prawna nie wywiązała się w całości. Nie została załatwioną: a) kwestja ustalenia ochronarek, b) kwestja ustalenia naucz. rob. kob., c) kwestja ustalenia nucz. gosp. dom., mjących drugi egzamin nauczycielski dla szkół zawodowych, d) kwestja dodatku za pole dla kier. szk. oraz cały szereg spraw drobniejszych.

Jako wytyczne dla pracy przyszłej Sekcji Prawnej, byłoby oprócz spraw wymienionych pod a), intensywne zabieganie około załatwienia spraw wymienionych pod b).

Przewodniczącym Sekcji był kol. Dr. Schmidt Antoni.

Sekcja Kierowników Szkół

Sekcję Kier. Szkół przy Zarządzie Okręgowym w Katowicach zorganizowano na polecenie Zarządu Głównego w dn. 26 lutego br. Do tymczasowego Zarządu weszli kol. kol.: Furman — jako prze-

wodniczący; Stachowski — jako sekretarz i Ogiegłowa, Bielewicz, Gabzdyl, Kisiel, Łonicki, Ryncarz i Dr. Antoni Schmidt — jako członkowie.

Zebrań Sekcji odbyło się do 10 maja pięć. Omawiano na nich sprawy dotyczące: a) Kursów kierowników szkół i programów tych kursów. (W związku z tą sprawą wystosowano memorjał do W. O. P., który przekazano Zarządowi Okręgowemu do interwencji). b) Omawiano dyskusyjnie, po referacie kol. Dr. Schmidta z przedstawiciemi poszczególnych Ognisk organizację roku szkolnego. c) Rozesłano Oddziałom Powiatowym i Ogniskom regulamin Sekcji Kierowników Szkół dla zorganizowania Kół Sekcji po powiatach w myśl uchwały organizacyjnego zebrania, a nadto wysłano pismo z prośbą o zbieranie materjału dotyczącego najaktualniejszych kwestyj organizacyjnych, prawno-administracyjnych i dydaktyczno-pedagogicznych. d) Wysłano ankietę dla zebrania materjału w sprawie zatrudnienia kierowników szkół pracą kancelaryjną. e) Omawiano sprawy nauczycielstwa w związku z przesunięciem obowiązku szkolnego na 7 rok życia i wysłano w tej sprawie delegację do W. O. P. f) Przygotowano materjał na Zjazd Sekcji Kierowników Szkół do Warszawy. g) W porozumieniu z Okręgową Komisją Pedagogiczną opracowuje się maerjał dla Ognisk metodycznych.

Sekcja Nauczycieli Robót Ręcznych i Rysunków

Działalność Sekcji na terenie woj. śląskiego w czasie od maja 1932r. do maja 1933 r. przedstawia się następująco:

Zarząd Sekcji w ciągu roku sprawozdawczego odbył 5 posiedzeń. W ciągu tego czasu załatwiono 114 pism. Sekcja liczy obecnie 92 członków, którzy są zgrupowani w 9 Kołach. W roku sprawozdawczym ubyło 18 członków, przybyło 27 członków. Członków, którzy ubyli należy podzielić na dwie grupy: a) na takich, którzy sami wystąpili, b) takich, którzy zostali przez Zarząd z powodu niepłacenia składek od założenia Sekcji skreśleni. W roku ubiegłym powstało nowe Koło z siedzibą w Król.-Hucie, które obecnie liczy 10. członków. Poszczególne Koła w ciągu roku o ile możności okazały swoją żywotność przez a) urządzanie kursów z robót ręcznych i rysunków (Kursy takie odbyły się w Pszczynie, Siemianowicach Wielkich Hajdukach i Cieszynie) b) przez wygłaszanie fachowych referatów i lekcji pokazowych, które odbywały się we wszystkich Kołach. Nadto Zarz. Koła Okręg. Sekcji zorganizował w Katowicach Kurs Przygotowawczy dla eksternistów do egzaminu na W. K. N. który jest obecnie czynny.

Stan kasy przedstawia się następująco: w ciągu roku sprawozdawczego wpłynęło do kasy 89 zł., z tego przesłano do Zarządu Głównego Sekcji w Warszawie 805.— zł. Na wydatki administracyjne zużyto 16.10 zł., saldo kasowe na rok 1933 wynosi 86.90 zł, Zaznacza się, że Sekcja nasza była dotychczas samowystarczalna i wszelkie wydatki pokrywała z własnych funduszów. W związku z Kongresem Pedagogicznym we Lwowie, Sekcja Robót Ręcznych i Rysunków wspólnie z Komisją Pedagogiczną przygotowuje wystawę przyborów naukowych celem wyboru eksponatów na wystawę we Lwowie. Przewodniczącym Sekcji był kol. Gonet Józef.

Sekcja Szkolnictwa Specjalnego

Sekcja Szkolnictwa Specjalnego liczy obecnie 25 członków z całego terenu województwa śląskiego. W roku sprawozdawczym odbyło się dwa posiedzenia, na których prócz aktualnych spraw dotyczących szkolnictwa specjalnego, przedyskutowano i opracowano program klasy IV dla dzieci umysłowo upośledzonych, przystosowany do miejscowych warunków. Nadto Sekcja przygotowała program wycieczki dla nauczycielstwa szkół specjalnych w Łodzi, która przez 4 dni zwiedzała szkoły specjalne i zakłady przemysłowe w woj. śląskiem. Prócz tego opracowano memorjał do Wydziału Oświecenia Publicznego w sprawie reaktywowania i usamodzielnienia szkoły specjalnej w Siemianowicach, podlegającej dotychczas pod względem administracyjnym kierownictwu szkoły powszechnej. Wszyscy członkowie Sekcji należą do Funduszu Stypendjalnego im. Dr. Józefa Joteyko, utworzonym przy Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Sekretarzem Sekcji była kol. Dłużniewska Felicja, skarbnikiem kol Rzeszotkówna Stanisława, przewodniczącym kol. Szmyd Franciszek.

Sekcja Naucz. Robót Kobiecych

W ciągu roku odbyły się 4 zebrania (oprócz organizacyjnego i walnego). Opracowano program robót kobiecych i uzgodniono niektóre nazwy techniczne robót szydełkowych. — Dalej opracowano postulaty dotyczące sprawy prawno-służbowej nauczycielek robót kobiecych, które doręczono Zarządowi Okręgowemu.

Wygłoszono kilka referatów, oraz ułożono program pracy Sekcji na rok bieżący.

Obecnie Sekcja liczy 42 członkiń. Przewodniczącą Sekcji była kol. Wanyurówna Olga.

Sekcja Nauczycielek Przedszkola

Bieżący rok sprawozdawczy poświęcono nad rozwojem wewnętrznego życia Sekcji.

Zorganizowano w poszczególnych Kołach kursa gimnastyki rytmicznej i robót ręcznych, wykłady psychologiczno-pedagogiczne i referaty z praktyki zawodowej.

We wszystkich Kołach praca zyskała na intensywności, gdyż członkinie wspólnie pracują nad samokształceniem i pogłębieniem swej pracy zawodowej. Przewodniczącą Sekcji Nauczycielek Przedszkola była kol. Sierosławska Marja.

Sekcja Wdów i Sierót

Przewodniczącym Sekcji Wdów i Sierot przy Zarządzie Okręgowym Z. N. P. w Katowicach był kol. Karol Renowicz.

Sekcja Wdów i Sierót przy Zarządzie Głównym Z. N. P. przyznała na terenie tutejszego Okręgu w roku sprawozdawczym sierocie doraźną jednorazową oraz stałą zapomogę i wdowie stałą zapomogę.

W roku sprawozdawczym Zarząd Główny Z. N. P. wypłacił na terenie Okręgu Śląskiego 3 odprawy pośmiertne za członków żonatych i 4 odprawy pośmiertne dla członków samotnych.

Sekcja Muzyczna

Działalność Sekcji Muzycznej ograniczyła się w roku sprawozdawczym do pracy około dalszego organizowania reprezentacyjnego chóru nauczycielskiego i podniesienia tegoż na możliwie wysoki poziom artystyczny. Jeżeli się zważy, że w Polsce niema dotąd chóru nauczycielskiego stojącego na poziomie chórów nauczycielskich bratnich narodów jak Czechosłowacji lub Jugosłowacji, które Polskę odwiedziły, to realizowanie wytkniętego celu w woj. śląskiem ma nietylko dla pracy kulturalno-oświatowej na kresach zachodnich i dla podniesienia autorytetu nauczycielstwa w społeczeństwie i władz, ale również dla propagandy na terenie międzynarodowym, wielkie znaczenie.

Chór liczy 110 czynnych członków a mianowicie, w Król.-Hucie 45 i w powiecie świętochłowickim 65. Próby chóru odbywały się regularnie dwa razy w tygodniu, które prowadził kol. Gawlas. Chór występował cztery razy a mianowicie: w październiku na akademji w Król.-Hucie zamykającej miesiąc propagandy stosunków polsko-niemieckich, 11 listopada, na akademji w lutym 1933 r., na akademji

urządzonej przez Oddział Z. N. P. w Król-Hucie z okazji dziesięciolecia Ogniska w Król-Hucie i 19. marca br. na akademji w Świętochłowicach, urządzonej z okazji imienin Pierwszego Marszałka, Polski Józefa Piłsudskiego. Główną pracą chóru — to przygotowanie koncertu, który miał się odbyć w kwietniu. Z powodu częstych występów, których przygotowanie zabierało sporo czasu, termin koncertu przesunięto do jesieni.

Przewodniczącym Sekcji Muzycznej był kol. Kisiel Jerzy.

Działalność prasowa.

Komisja prasowa.

Działalność Komisji Prasowej w roku sprawozdawczym, podobnie jak w latach poprzednich, szła w dwóch kierunkach:

a) zamieszczania artykułów, kronik i komunikatów w prasie codziennej,

b) omawiania spraw zawodowych na łamch Ogniskowca i innych czasopism związkowych, nadto

c) prowadzenia archiwum prasowego.

Pisali następujący kk.: Błasiński Stanisław, Duda Edmund, Dudziński Eustachy, Dytkiewicz Adam, Furman Tadeusz, Górnik Mieczysław, Gryń Zygmunt, Pałczyński Antoni, Rozmarynowicz Irena, Wlekliński Marjan.

Pisano do następujących czasopism codziennych, względnie tygodników: Ilustrowanego Kurjera Codziennego, Gazety Polskiej, Polski Zachodniej, Katolika, Głosu Radzionkowskiego, Gazety Tarnogórskiej, Codziennych Wiadomości Śląskich, Gazety Siemianowickiej i in.

Ogółem napisano: 154 artykułów, 123 komunikatów, 33 kronik.

Archiwum prasowe prowadził kol. Dziadowiec. Przewodniczącym Komisji był kol. Błasiński.

Ogniskowiec.

Ogniskowiec, organ Okręgu Śląskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego, jest dwutygodnikiem formatu szesnastki o 16 stronach. W roku ubiegłym wychodził w nakładzie 1900 egz., obecnie w 2250 egz.

Prenumerata dla członków zamieszkałych w górnośląskiej części województwa śląskiego jest obowiązkowa i z tego tytułu na poczet wydawnictwa każdy jest obciążony składką dawniej 50 groszy, obecnie 40 groszy miesięcznie.

Miesięcznik Pedagogiczny.

Członkowie Z. N. P. w Cieszyńskiem wydają Miesięcznik Pedagogiczny w nakładzie 1900 egzemplarzy, z czego 550 egz. rozchodzi się na Śląsk Cieszyński, 80 na Górny Śląsk, 370 do Czechosłowacji, 900 egz. w innych dzielnicach Polski.

Miesięcznik Pedagogiczny wychodzi od roku 1892.

Program

XI. Zgromadzenia Okręgowego Z. N. P. w Katowicach.

Dnia 10 czerwca b. r. odbędzie się w Katowicach w auli Śląskich Zakładów Technicznych przy ul. Krasińskiego XI Doroczne Zgromadzenie Okręgowe Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach.

Porządek dzienny

XI Zgromadzenia Okręgowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach.

Początek Zjazdu godz. 10-ta.

1. Chór Okręgowy:
   a) Pieśń Związkowa Friemana
   b) Cześć Ci Polsko hołd i sława — polonez Karpińskiego z towarzyszeniem fortepianu
2. Orkiestra:
   a) Marsz jublileuszowy — Lewandowski
   b) Modlitwa Lukrecji — L. Różycki
   c) Menuet — J. Paderewski
3. Zagajenie
4. Przemówienia gości
5. Referat p. t. „Nasze zadania i dążenia“ ref. kol. Błasiński Stanisław
6. Referat p. t. „Współpraca nauczyciela szkół średnich, z nauczycielem szkół powszechnych“ ref. dr. Władysław Dzięgiel
7. Wybory Komisyj:

a) Matki
b) Wnioskowej
c) Weryfikacyjnej

8. Dyskusja nad referatami

Przerwa Obiadowa do godz. 13,30

9. Sprawozdanie Zarządu Okręgu — ref. kol. Hejnar Józef
10. Sprawozdanie Okręgowej Komisji Rewizyjnej
11. Dyskusja nad sprawozdaniami
12. Sprawozdanie Komisji Weryfikacyjnej i Matki
13. Wybory
    a) Przewodniczącego
    b) Zarządu Okręgu
    c) Komisji Rewizyjnej
    d) Sądu Honorowego
14. Sprawozdanie Komisji Wnioskowej i uchwalenie wniosków
15. Wolne wnioski i głosy
16 Zamknięcie Zjazdu.

Kronika

Nowa organizacja W. O. P.

Z dniem 1 maja b. r. obowiązuje nowa organizacja W. O. P. Obecnie W. O. P. posiada 5 oddziałów (poprzednio 8) a mianowicie: oddział I ogólny, obejmujący referaty: a) ogólny i b) wychowania fizycznego i higjeny szkolnej; oddział II osobowy; oddział III szkolnictwa ogólno-kształcącego, obejmuje referaty: a) szkolnictwa powszechnego, b) średniego i zakładów kształcenia nauczycieli, c) mniejszościowego; oddział IV szkolnictwa zawodowego; oddział V oświaty pozaszkolnej.

Kierownictwo poszczególnych oddziałów poruczono p. p. wizytatorom a mianowicie: kierownikiem oddziału I jest p. wiz. Mangold, oddziału II p. radca Wojnarski, oddziału III (tymczasowo) p. wiz. Miedniak, oddziału IV p. wiz. inż. Kwieciński, oddziału V p. wiz. Kłapa.

Koleje projektów ustaw szkolnych

Na ostatnim posiedzeniu Komisji Szkolnej Sejmu Śląskiego, większością głosów opozycji uchwalono wysłać do Śląskiej Rady

Wojewódzkiej zapytanie, które postanowienia ustawy szkolnej z dnia 11 marca 1932 r. należą do kompetencji Sejmu Śląskiego.

Na temże posiedzeniu uchwalono projekt ustawy o szkolnictwie prywatnem i dlatego też projekt ów znalazł się na porządku dziennym plenarnego posiedzenia Sejmu Śląskiego, odbytego w dniu 17 maja b. r. Niestety blok chadecko - enpeercwski zmienił swe stanowisko, jakie w stosunku do projektu przez swych przedstawicieli zajął na posiedzeniu Komisji i wniósł własny projekt ustawy o szkolnictwie prywatnem na plenarnem posiedzeniu Sejmu, wobec czego większością głosów, Sejm z powrotem oba projekty odesłał do Komisji szkolnej.

To chwiejne i niepoważne ustosunkowanie się bloku chadecko-enpeerowskiego do obu projektów ustaw szkolnych nie pozwala Komisji Szkolnej i Sejmowi Śląskiemu uchwalić tak ważnych ustaw dla szkolnictwa na Śląsku.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Rozwiłowska S.: Indvwidualizm w zespole.

Co można zrobić dla dziecka bez rewolucji w szkole.

Warszawa 1933. Nasza Księgarnia in 8°, str. 100+2 nlb. zł. 3,50.

Jeżeli pracownik po kilku latach rzetelnego wysiłku, na odcinku pracy, który mu przypadł w udziale społecznym, pragnie podzielić się z szerszym ogółem swojem wynikami, bez żadnych ambicyj, lecz jedynie z prostotą omówienia, to bezsprzecznie zamiar ten należy uznać za piękny, a nawet pożądany. Za taką pracę wypada mi uznać książkę S. Rozwiłowskiej, w której ona omawia swoje próby i doświadczenia, poczynione na terenie pierwszych czterech lat nauczania w prywatnej szkole powszechnej M. Rozwiłowskiego w Warszawie.

Jest to opis organizacji życia szkolnego, zasad i metod pracy, stosowanych w tej szkole, która z pewnem powodzeniem realizuje te dwa, zdawałoby się, wykluczające się wzajem postulaty pedagogiki, jakim jest indywidualizm dziecka i życie zespołowe. Prawo życia zespołowego jest nieuniknionym obowiązkiem społecznym, a zachowanie indywidualnego rozwoju dziecka jest koniecznością, podyktowaną wiecznem pragnieniem doskonalenia człowieka.

Umiejętna organizacja życia szkolnego i stosowanie odpowiednich metod pracy pozwoliło tej szkole urzeczywistnić w nauczaniu postulat indywidualizmu w zespole.

Książka S. Rozwiłowskiej, opisująca pracę i życie szkoły, jest pamiętnikiem tej szkoły, tembardziej ciekawym, że to dopiero pierwszy w tej dziedzinie. Tak mało jest w Polsce szkół, które mają odwagę i siłę żyć samodzielnie, a jeszcze mniej, któreby chciały bezpretensjonalnie opisać to życie. Po przeczytaniu tej książki mimowoli nasuwa się refleksja — dlaczego w naszych szkołach zespoły nauczycielskie

nie mają ambicji tworzenia samodzielnego życia, lecz więdną beznadziejnie w urzędowym rutyniźmie.

Byłoby pożytecznym i pięknym zwyczajem, żeby szkoły, które tworzą swoje życie samodzielne, podawały takie bezpretensjonalne pamiętniki, opisujące z prostotą co i jak robią. Byłaby to prawdziwa ścieżka tworzenia nowych form współpracy szkół nad pogłębianiem metody nauczania i wychowania, bez uciekania się do nudnych i bezwartościowych konferencyj rejonowych.

Materjał takich pamiętników miałby ogromne znaczenie dla współpracy szkół i nauczycielstwa. Boć przecież dobrze wiemy, że bardzo często jakiś mały pomysł staje się bodźcem do stworzenia wielkich wzorów, a nawet całych systemów pracy.

Patrząc na przyszłość pracy naszych szkół należy z radością przyjąć książkę S. Rozwiłowskiej, która niech będzie szczęśliwym początkiem całej serji tego rodzaju prac. **S. P.**

Ferrière Ad.: Samorząd uczniowski. Sztuka kształtowania obywateli dla narodu i ludzkości.

Lwów — Warszawa 1933 Książnica-Atlas, in 8°, str. 256, zł. 8.

Jednem z podstawowych zagadnień dzisiejszej szkoły i wogóle wychowania jest samorząd uczniowski. Samorząd którego najgłębszą istotą jest wydobycie na jaw wszystkich możliwości samodzielnie celowego stanowienia i działania w warunkach rzeczywistego życia.

Głęboka troska wychowawców o stworzenie dla wychowanka najbardziej rzeczywistych warunków życia została podyktowana gorącem pragnieniem zatarcia granicy pomiędzy okresem pracy w szkole, a wiekiem pracy w pełnem życiu dorosłego. Chodzi o stworzenie takich form pracy w szkole, żebyuczniowie wdrożeni w nią nie zauważyli nawet kiedy się ona zaczyna, a kiedy kończy, kiedy byli pod opieką, a kiedy kroczą samodzielnie bez opieki i prowadzenia wychowawców.

Ta głęboka troska i ustawiczna dążność do wychowania młodzieży w warunkach najbardziej rzeczywistego życia zmusiła szkołę do stworzenia różnych form samorządu uczniowskiego, który, zależnie od warunków, daje mniejsze lub większe rezultaty. Tworzenie form samorządów szkolnych nieprędko zostanie zakończone, jakkolwiek proces ten trwa już dość długie lata.

Początkowo starano się przeszczepić faktyczne formy rządzenia dorosłych na tereny szkoły. Później jednak idąc za postępami psychologji i rozwojem badań nad zbiorowem życiem dzieci zrozumiano istotę samorządu, opartego na faktycznem życiu gromad dziecięcych. Każda grupa dzieci, czy młodzieży, zależnie od wieku ma swoje formy rządzenia się w życiu zbiorowem. Zjawisko to było znane od wieków, ale zajęcie się niem i naukowe badanie datuje się od lat niedawnych.

Otóż książka Ferrière'a p. t, „Samorząd uczniowski" jest ogromnie ciekawa, bo zajmuje się przedewszystkiem zbiorowem życiem dzieci, społeczeństwami dziecięcemi, które są zjawiskiem codziennem, a jednak mającem w sobie tyle różnorodności i atrakcyjności, że każdego, kto tylko nauczy się patrzeć, zainteresuje, a cóż dopiero, wychowawców, którzy siłą faktu są obserwatorami swoich wychowanków. Rozdziały książki poświęcone bandom dziecięcym i republikom dziecięcym są ogromnie ciekawe, wprost frapujące doskonałem ujęciem i podaniem materjału, opartego na długoletnich obserwacjach i doświadczeniach. Również niemniej ciekawe i interesujące są rozdziały poświęcone różnym formom samorządu, stosowanym dotychczas w różnych krajach i szkołach.

Książka Ferrière'a, jako dzieło, jest ogromnie cennym dorobkiem w literaturze pedagogicznej — powinien z nią zawrzeć bliską i trwałą znajomość jak najszerszy ogół wychowawców.

S. P.

OD REDAKCJI

Ataki na łamach „Gościa Niedzielnego" na nauczycielstwo ogniskowe nie ustają. Ostatnio w artykule „A my będziemy łupić" zapowiada się nawet „świętą inkwizycję". Niestety nie możemy w niniejszem n-rze Ogniskowca zająć się bliżej omówieniem ostatnich ataków na związkowców, ponieważ n-r przedzjazdowy jest n-rem sprawozdawczym. Uczynimy to natomiast w następnym n-rze Ogniskowca, który wyjdzie jeszcze przed wakacjami.

Przepraszamy bardzo te wszystkie Ogniska, które nadesłały do Redakcji protesty przeciw atakom Gościa Niedzielnego, że nie umieściliśmy dotąd owych protestów na łamach Ogniskowca, a to z braku miejsca. Protesty te napływają ze wszystkich stron, nadsyłane w formie wniosków na Zgromadzenie Okręgowe, które zajmie zdecydowaną postawę wobec napaści Gościa i zapowiedzi „łupienia". Nie możemy jednak powstrzymać się od zamieszczenia głosów protestu, stających w obronie kol. przewodniczącego J. Syski przed atakami Gościa Niedzielnego w związku z jego pracami publicystycznemi, stojącemi w obronie państwowej ustawy o ustroju szkolnictwa. Oto członkowie Ogniska lubinieckiego w dniu 26. IV., członkowie Sekcji Średniaków tegoż Ogniska w dniu 25. IV., oraz związkowcy powiatu lubinieckiego zebrani w dniu 27. IV. b. r. na konferencji społeczno - oświatowej uchwalili rezolucje następującej treści:

> „W „Gościu Niedzielnym" z dnia 15. kwietnia br. w brutalny sposób zaatakowano Przewodniczącego Zarządu Okręgowego Związku Nauczycielstwa Polskiego. Ni uzasadnione i w wysoce niekulturalnej formie rzucone oszczerstwa na przewodniczącego przeszło dwutysięcznej rzeszy nauczycielskiej, skupionej w tak poważnej organizacji, jaką jest Związek Nauczycielstwa Polskiego musi do głębi oburzyć wszystkich członków Związku.
>
> To też członkowie Ogniska w Lublińcu zebrani w dniu 26. IV. 1933 r. potępiają „Gościa Niedzielnego" za jego brutalne napaści na osobę kol. Przewodniczącego, a równocześnie wyrażają Mu pełne zaufanie zapewniając Go jednocześnie o solidarności i karności organizacyjnej członków Ogniska."

Powyższą treść rezolucji uchwalono na wspomnianych powyżej konferencjach w dniach 25 i 27 kwietnia b. r.

Księgarnia

Tadeusz Mikulski

Katowice, ul. Marjacka 2. Tel. 15-82
(1-na minuta z Dworca Kolej. na prawo)

poleca nowości:

Grecn G. prof.: Marzenia na jawie	6,50 zł.
Gulman L. Dr.: Kłamstwo młodzieży szkolnej	1.— „
Hulewicz J.: O przebud. studjum polonist. w szkole	1.50 „
Kuchta J. Dr.: Rozwój psychicz. a praca szkolna	2.50 „
Musiał L.: Dzieje szkół paraf. w dawnym dekanacie Pszczyńskim	6.80 „
Nowicki Wal.: Nauka jęz. polskiego Oddział IV	3.— „
Oko j.: Seminar. filolog. Godfryda Ern. Grodka	3.— „
Piaget J.: Jak sobie dziecko świat przedstawia	11.10 „
Ostafinowa i Stypułkowska: Lekcje prakt. języka pol. IV.	4.— „
Romiszewska: Skróc. metod. badań dr. Vermeylena	1.— „
Rudawski: Zabawki z deszczyny z ilustracjami i arkuszami	4.— „
Truchim St.: Radjo a szkoła	1.50 „
Ustawodawstwo szkolne i prawo, naucz. Danielewski	5.— „
Chmura F. i M. Doering: Ćwiczenia cielesne w szkole pow. I	5.— „
W gromadzie zuchów, nakł. „Na tropie"	4.50 „

Hurtowa dostawa do szkół i gmin, bibljotek, pom. nauk.

Dla P. T. Nauczycielstwa otwieramy konta miesięczne.

Dogodne warunki ratalne.

Informacje, katalogi, oferty odwrotnie, również telefonicznie.

DRUKARNIA ARTYSTYCZNA

wykonuje:

KATOWICE
UL. KRAKOWSKA 8.
TELEFON NUMER 26-41.

afisze — blankiety — cenniki — katalogi cyrkularze — druki wykwintne — etykiety koperty — kwitarjusze — programy — bilety wizytowe — broszury — czasopisma i wszelkie drukie dla biur i banków oraz instytucyj rządowych i samorządowych.

Redaguje Komitet. Wydawca w im. Zarządu Okręg. Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach i redaktor odpowiedzialny Gierat Karol, Katowice, ul. Kamienna 9, part.

Drukiem Drukarni „Artystycznej" Katowice, ul. Krakowska 8. — Telefon 26-41